

„Versvégtelent épít”

A költő dicsérete

Nem is adódhatott volna megfelelőbb alkalom, hogy kimondjam, amit már régóta sejtek Falusi Márton költészetével kapcsolatban: a mai kortárs költészet egyik legizgalmasabb kísérlete buzog, forr versei kémcső-rendszerében, könyvei laboratóriumában.

S már vonnám is vissza e suta képet, mely fehér köpenyben, borzas hajú tudósként, sterilszobában láttatná a költőt. Nyúlnék a kézenfekvőbb metaforához, emlegetve világutazó garabonciást, aki nem mérícskéli, hanem bejárja az irodalmi hagyomány síkjait és magashegységeit, magába szívja a világtapasztalatot, amikor útra kel, hogy megértse, „miről is szól az Odüsszeia”, „körbe-körbe futni / a szélesség és hosszúság jegygyűrűin / tengerszint alatt feltámadás mögött”.

Laboratóriumban vagy világutazásban hajszolt önmegismerés: csak részletei a kép egészének, nem adhatnak választ arra, mit is értettem azon, hogy ez a költészet izgalmas kísérlet. Talán a fogalmi közelítés segíthet. Falusi Márton metaforikus-retorikus alapszerkezetű verseket ír. Nagy László, Baka István, Orbán Ottó nyomdokain indult. S úgy újította meg e hagyományt, hogy a végletekig tágította a Nagy László-i metaforikus extenzitást, a bakai formai virtuozitást az orbáni iróniával ötvözte, s ösztönző elődjei – akik mellett Csokonaitól József Attilán át Kosztolányiig, Marsall Lászlóig sokakat említhetnénk – nyelvi játékait, egyáltalán: önfeledt játékosságát a legkülönbözőbb nyelvi regiszterek vegyítésével újítja meg. A Falusi-vers e különböző regiszterek metaforikus egymásra-építésével, az egymástól távol eső fogalmi tartalmak, világszeletek együtt-láttatásával teremt ismerősen is új világszerűséget.

S ami e költészet újdonságának fontos része: ebben a végtelen világ-labirintusban nem vész el a költői én, a személyesség, a személyiség. Az a személyiség, amely egyszerre mutatkozik meg belülről, mintegy kifordítva héjából az én magvát, és kívülről, közösségitársadalmi összetettségében. Ahogy egyik értő kritikusa, Papp Endre fogalmaz: „A vers alanyának társadalmi alteregója is belép a költői térbe. A kettős szituáltság (...) nagy távolságra lévő minőségeket hangol össze.”

A költői én társadalmi és társadalomra hangoltsága sok rokon vonást mutat Nagy Gáspár költészetével is. Nagy Gáspár a szellemet gúzsba kötő diktatúra tántoríthatatlan kritikusa volt – Falusi Márton a szellemet a silányság szabadságával degeszre tömő konzumdemokráciáé. Nagy Gáspár fanyar humora is visszfénylik Falusi Márton szatirikus képeiben. „mintát nem te választasz a történelem tetoválószalójában”, figyelmezteti magát s minket. Olyan világot láttat, ahol sikk „szórólapozni az üdvözülést”, ahol a „derék Bürger sohasem szemetel, / betömi a BURGERT utolsó falásig”. Nem megítélő hatalom a költő, önmagára is iróniával tekint: „ennél a sornál csettint, robotköltőre kapcsol”.

„húsod egy versvégtelent épít”, írja egyik versében Falusi Márton. E végtelen szakaszai: négy verseskötet és egy esszékötet. A verscímek egymás után olvasva mintha történetet mesélnének: *Hazáig látni; Rádnnyitva ablak, ajtó; Fagytak poklaid; Albérleti fordulónap.* Esszékötete: *Virágvasárnapi zsákbanfutás.* Ebben írja, címében is (*Mennyi filozófiát bír el a*

költészet?) jellemzően problémafelvető, provokatív esszéje alaptéziseként: „... a költői megismerés az egyetlen, amely igazságtevő, de nem erőszakos.”

Költői-írói programnak is beillik, már ha programot várna tőle bárki is. Pontosabb Papp Endre jellemzése: „Lázadás a költészet és az önazonosság méltóságáért!”

Falusi Márton huszonegy éves, amikor megjelenik – a Stádium Kiadó gondozásában – első verseskötete. Már ekkor nyilvánvaló tökéletes mesterségbeli tudása (nem utolsósorban mesterének, Léka Géának köszönhetően). Az elmúlt tíz évben kiteljesedett pályája. Aki sokunk, Nagy Gáspár számára is ígéret és reménység volt, beérkezett. Falusi Márton költő, esszéíró, a Hitel szerkesztője a Nagy Gáspár Irodalmi és Művészeti Díj első kitüntetettje.